

ספרי' - אוצר החסידים - ליובאוויטש

היכל תשיעי
קובץ שלשלת האור
שער שלישי

לקוטי שיחות

בתרגום חפשי ללשון הקודש

על פרשיות השבוע, חגים ומועדים

•

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנתם מענדל

זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

•

תצא

(חלק יט שיחה ד)

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושלוש לבריאה

שנת הקהל

מחזור הראשון של לימוד הלקוטי שיחות
שבוע פרשת כי תצא, ה"ט אלול, ה'תשפ"ג (א)

LIKKUTEI SICHOT
TARGUM L'LOSHON HAKODESH

Copyright © 2023
by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY
770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213
(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718
editor@kehot.com / www.kehot.org

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without prior permission from the copyright holder.

The Kehot logo is a registered trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch.

For dedications of the weekly Sichos, please contact us at: dedications@kehot.com

תצא ז

[ואפילו הסוברים⁷ שחיוב מצות זכירת עמלק הוא פעם אחת, או פעם אחת בכל שנה, וכיוצא בזה – י"ל שאף הם מודים⁸ שהמזכיר מעשה עמלק בכל יום⁹ מקיים בכל פעם¹⁰ מצוה מן התורה¹¹].

א. על הפסוקים שבסיום הפרשה¹, „זכור את אשר עשה לך עמלק בדרך בצאתכם ממצרים . . . לא תשכח“, אמרו רז"ל² ש„זכור“ היינו בפה ו„לא תשכח“ היינו בלב.

ועל־דרך־זה איתא בתורת־כהנים³ לגבי „זכור את יום השבת לקדשו“⁴: „יכול בלבך כשהוא אומר שמור הרי שמירת לב אמורה הא מה אני מקיים זכור שתהיה שונה בפך“.

ומצינו דמיון בין זכירת שבת לזכירת מעשה עמלק גם בנוגע לזמן הזכירה:

לגבי זכירת עמלק כתב הרמב"ם⁵: „מצות עשה לזכור תמיד מעשיו הרעים ואריבתו כדי לעורר איבתו שנאמר זכור את אשר עשה לך עמלק“ (ובהמשך הדברים הוסיף: „מפי השמועה למדו זכור בפה לא תשכח בלב“), היינו ש„זכור את אשר עשה לך עמלק“ היא מצוה תמידית⁶.

(1) יז, יט.

(2) ספרי עה"פ. מגילה יח, א. תו"כ ר"פ בחוקות.

(3) שם.

(4) יתרו כ, ח.

(5) הלכות מלכים פ"ה ה"ה. וראה לשונו בספר המצות מ"ע פט.

(6) ובמנין המצות בתחילת ספר היד (מ"ע פט) „לזכור מה שעשה לנו עמלק תדיר“ שנאמר זכור כו" וס' החרדים מ"ע התלויות בפה פ"ד סכ"א כ' בדעת הרמב"ם והסמ"ג שיש מצוה בכ"י לזכור מה שעשה לנו עמלק.

(* בכמה כת"י: תמיד.

(7) ראה רמב"ן כאן. ובחינוך (מצות תרג): ודי לנו בזה לזכור הענין פ"א בשנה או בשתי שנים או שלש כו' ועובר ע"ז ולא זכר וקרא בפיו מעולם וכו' בטל עשה זה. ובמנ"ח שם, ומדברי הרה"מ נראה דדי בפ"א כל ימיו. ולדעת כמה ראשונים יש חיוב קריאת פ' זכור מן התורה פ"א בשנה ראה תוס' ורשב"א ברכות יג, א. רא"ש ברכות פ"ז סי' כ (תה"ד סי' קח). תוס' מגילה יז, ב. ובכ"מ. – וראה סה"ש תשמ"ט ח"א ע' 341 הערה 3.

(8) ולא מפשינו מחלוקת (ראה שד"ח כללים מע' המ"ם כלל טז. שם כללי הפוסקים סט"ז אות נב. וראה בהנמקן ביד מלאכי כללי שני התלמודים סי' יוד (לענין מחלוקת בבלי וירושלמי). דרכי שלום (נדפס בשד"ח כרך יוד בסופו) כללי הש"ס אות ל' סי' רנז).

(9) בשל"ה (חלק תושב"כ סוף פרשתנו): ומצוה גדולה היא לומר פרשה זו בכל יום לקיים מצות זכור (וכן נסדר בסדור אדה"י). ובמ"א או"ח סי' ס' סק"ב: איתא בכוננות ובכתבים והזכירות הללו הם מ"ע לכן כשיאמר וכו' לשמך הגדול (יזכור) מעשה עמלק. ובשו"ע אדה"ז שם ס"ד: זכירת כו' ומעשה עמלק כו' הן מ"ע של תורה . . . וטוב לזכרן אצל ק"ש.

(10) ולכאורה כן הוא בכל פעם, אפילו כמה פעמים ביום אחד, ובל' הרמב"ם – תמיד. ולהעיר דמצינו בזה ג' אופנים: א) אכילת מצה בליל א' דפסח. ב) לולב – ד(רק) אנשי ירושלים לולבם בידם כו' (אף) ד, מצוה היא" (סוכה מא, ב ובפרש"י שם וברמב"ם הל' תפלה פ"ה ה"ה). ג) סיפור ביצ"מ – דבלייל א' דפסח כל המרבה ה"ז משובח (ודוחה ת"ת) (הגש"פ) ואכ"מ. וראה הגהות בפ"י הרד"ל לפדר"א פמ"ד סק"ה.

(11) או י"ל: שעי' קיום מצות זכור פ"א בשנה

כי הן בזכירת שבת והן בזכירת עמלק – (א) הזכירה היא בפה (בנוסף לזכירה בלב) (ב) הזכירה היא תמיד – וזבה „שניהם שוין“; ולכן נתקשו ישראל „האיך יתקיימו שניהם“ כיון ש(לדעה זו) שתייהן מצוות תמידיות הן.

אולם באמת אין לפרש כן¹⁶, כי אדרבה, מצינו עוד ענינים שזכירתם צריכה להיות בכל יום (כגון זכירת¹⁷ יציאת מצרים¹⁸ וכיוצא בזה)¹⁹, ומובן שאפילו כאשר יש שתי זכירות (או יותר) שהן מצוות תמידיות, אין אחת סותרת לחברתה, לפי שיש מקום לשתי הזכירות (או ליותר).

[וטעם הדבר: הזכירה בפה, פשיטא שאין מחוייבים בה בכל רגע ביום; וגם הזכירה בלב, אפילו אם תמצוי לומר שצריכה להיות תמיד בלבו של אדם, אין היא מונעת זכירה תמידית נוספת בלבו – והראיה: שש מצוות הן²⁰, אשר – כדברי החנוך²¹ – „חיובן תמיד לא

ועל־דרך־זה מצינו גם בזכירת שבת, שעיקר ענינה הוא „זכור את יום השבת לקדשו“ – ביום השבת¹², ומכל מקום כתב הרמב"ן¹³ „על דרך הפשט“ הכתוב „זכור את יום השבת לקדשו“ – „היא מצוה שנזכור תמיד בכל יום את השבת“.

ב. על־פי הנ"ל, לכאורה יש להוסיף ביאור בדברי התנחומא¹⁴ על הפסוק „זכור את אשר עשה לך עמלק“ – „כאן כתיב זכור ובשבת כתיב זכור שניהם שוין (בתמיה) אמר שלמה כו“;

וכן בהא דאיתא בפרקי דר' אליעזר¹⁵, שבשעה שאמר משה רבינו „זכור את אשר עשה לך עמלק בדרך בצאתכם ממצרים“ – „אמרו לו ישראל משה רבינו כתוב אחד אומר זכור את אשר עשה לך עמלק וכתוב אחד אומר זכור את יום השבת לקדשו האיך יתקיימו שניהם זה זכור וזה זכור“ –

(וכיו"ב) הרי"ז כעין פעולה נמשכת – שהרי זכרון זה פועל שאינו שוכח מעשה עמלק (וראה בהמובא בשו"ת תורת חסד סל"ז ס"ג בשיעור שכחה). ולהעיר מהחוב דת"ת דזה שאינו יכול לקיים מצות והגית בו יומם ולילה כפשוטו, מקיימו ע"י פ"א שחרית ופ"א ערבית (ראה מנחות צט, ב. הלכות ת"ת לאדה"ז פ"ג ה"ד).

(12) ראה רמב"ם הלכות שבת פכ"ט ה"א. ספר המצות מ"ע קנה.

(13) בפ"י עה"ת יתרו שם. ובפרש"י „תנו לב לזכור תמיד כו“ ובפרש"י עה"פ (בא יג, ג) „זכור את היום הזה – למד שמזכירין יצי"מ בכל יום“ וראה מפרשי רש"י שם ובפ' יתרו, שהוא לפי שנאמר הלשון „זכור“ בל' מקור. ובספורנו יתרו שם: ה"י תמיד זכור את יום השבת. בימי המעשה כמו זכור את אשר עשה לך עמלק. וראה אה"ת פ' זכור ע' איתשצו.

(14) פרשתנו ז.

(15) פמ"ד. וראה הרד"ל שם.

(16) נוסף ע"ז – שאז אינו מובן התירוץ שבפדר"א שם. וראה לקמן בפנים.

(17) ראה שו"ת שאג"א סי' יג שקו"ט אם זכירה זו צ"ל בפה (וראה שם בסוף הסי').

(18) להעיר מהשייכות דעמלק וזכירת יצי"מ: דרמ"צ צה, ב ואילך. ובכ"מ. ולהעיר דזכירה זו בליל טו בניסן הושווה לזכור את יוה"ש לקדשו (רמב"ם הל' חומ"צ פ"ו ה"א ובסהמ"צ שלו מ"ע קנז). וראה פסחים קיז, ב. שמו"ר פי"ט, ז. הרמב"ם והמכילתא דרשב"י (להרב כשר) ע' סא"ס. וש"נ. לקו"ש חכ"א ע' 68 ואילך.

(19) וראה רמב"ן בהשלמות לסהמ"צ מ"ע ז. מ"א ושר"ע אדה"ז שם.

(20) להאמין בשם, שלא להאמין לזולתו, ליחדו, לאהבה אותו, ליראה אותו, שלא לתור אחר מחשבת הלב וראיית העינים.

(21) באגרת המחבר בריש ספר החינוך (בסופו).

ובמחשבה יפעלו וישפיעו על האדם
אף במעשה בפועל²³,

וכגון אמונה שבלב – שתפקידה
להביא לקיום כל המצוות, וכמאמר
חז"ל^{23*} „בא חבקוק והנמידן על אחת
שנאמר וצדיק באמונתו יחיה“.

מבין מצוות אלו (שבדבור
ובמחשבה) גופא, נתייחדו המצוות
שענינן זכרון – שבהן, אפילו כאשר
הזכרון צריך להיות בדבור, הרי תוכנו
ותכליתו הם מחשבת האדם וכוונתו;
זכרון לאמיתו אינו הזכרת הענין בפה
(ובמחשבה, שהיא עוברת), אלא הענין
הנזכר צריך להיות חי בהרגשת האדם
ותופס את כל מהותו²⁴. וכן מובן גם
מלשון הרמב"ם בנוגע לזכירת עמלק²⁵,
שהדבר צריך להביא לכך ש„נעורר
הנפשות במאמרים להלחם בו“.

ולפיכך מתעוררת השאלה: איך
יתקיים זכרון (מצב והתעוררות הנפש)
של שני ענינים הפכיים כגון אלו, שבת
ועמלק, יחדיו? ובשלמא שש המצוות
הנזכרות, אמונת ה' אהבתו ויראתו
כו', יתכן בהן זכרון תמידי הכוללן
יחד, להיותן כולן מסוג ותוכן אחד
(התקשרות לה' על-ידי אמונה, אהבה
ויראה²⁶ וכו'); משא"כ שבת ועמלק,
הרי הם רחוקים ביותר בתוכנם זה מזה,

23) להעיר מלקו"ת ר"פ פנחס. וראה ספר
הגלגולים פ"ד.

*23) מכות כד, א.

24) וכאותו שנתעלה בזכרו איך שהלך למלך
(לקו"ד ח"א קסד, א ואילך). וראה דרמ"צ מצות
זכירת מעשה עמלק בסופו (צח, ב ואילך). אוה"ת
שם ע' א'תשצו ואילך.

25) סהמ"צ מ"ע קפט.

26) להעיר מספרי (ואתחנן ו, ה) שאין לך
אהבה במקום יראה כו' אלא במדת הקב"ה בלבד.

יפסק מעל האדם אפילו רגע בכל
ימיו²²].

ג. גם צריך להבין במענהו של
משה רבינו המובא בפרקי דר' אליעזר
שם: „אמר להם משה לא דומה כוס של
קונדיטון לכוס של חומץ זה כוס וזה
כוס, זכור לשמור ולקדש את יום השבת
שנאמר זכור את יום השבת לקדשו וזה
זכור לעונש“:

(א) כיצד נתיישבה שאלה זו – איך
יתקיימו שתי הזכירות יחד – על-ידי
תירושו של משה רבינו?

(ב) מהו תוכן הדמיון לכוס של
קונדיטון ושל חומץ?

(ג) מהו הדיוק „זה כוס וזה כוס“?

(ד) מה חידוש משה בדבריו כאן,
„זכור לשמור ולקדש את יום השבת
וזה זכור לעונש“ – הלא כבר מפורש
בציוויים אלו מלכתחילה שהתכלית
בזכירת עמלק היא להיפך מ„זכור את
יום השבת“.

ד. והביאור בזה:

במצוות בכלל יש שלשה סוגים:
מצוות שבמעשה, מצוות שבדבור
ומצוות שבמחשבה. והשלימות בקיום
המצוות היא, שגם מצוות שבמעשה
יתקיימו מתוך כוונת האדם ומחשבתו;
ומאידך, שגם המצוות שבדבור

22) ברד"ל לפדר"א שם מפרש כוונת
הפדר"א (ככתנחומא כאן). שר"ל שלא הי' כדאי
לעשות לו זכרון לעולם, אבל מפשטות הלשון
בפדר"א „האיך יתקיימו שניהם זה זכור וזה
זכור“, משמע (דלא רק שאינו כדאי אלא)
שאי אפשר.

עמלק³⁰ – הרי בהכרח שיורגש בזכרון אשר על-פי תורה קיימת מציאות של מרידה בה' (שהיא היוצרת את המציאות של מצות „תמחה“), והרי זה זכרון הפכי מזכרון השבת.

וזו היתה טענת בני ישראל – „האיך יתקיימו שניהם זה זכור וזה זכור“: מאחר שבשניהם צריכה להיות זכירה אמיתית, איך יכיל הזכרון שני נושאים הפכיים – שיתקיים באדם מישראל זכרון יום השבת, אשר צריך למלא את כל מהותו ולהחדיר בה את ההרגש שהקב"ה הוא מושל ושולט בכל העולם, וביחד עם זה יזכור באמיתיות שקיימת מציאות של עמלק, המורד בשליטת הקב"ה בעולם.³¹

ה. ועל כך השיב משה רבינו: „לא דומה כוס של קונדיטון לכוס של חומץ זה כוס וזה כוס זכור לשמור ולקדש. . . וזה זכור לעונש“.

והביאור:

בחומץ³² מצינו שני ענינים הפכיים: החומץ אינו ראוי לשתיה, ומאידך אמרו חז"ל³³ שהחומץ משיב את הנפש. יתירה מזו: מצינו בכמה מקומות³⁴

ויתר על כן – הם הפכים מן הקצה אל הקצה:

תוכן זכרון יום השבת הוא – שעל-ידו „זכור מעשה בראשית בכל עת ונודה בכל עת שיש לעולם בורא“²⁷, וכדברי החנוך²⁸: „נקבע בלבבנו אמונת חידוש העולם כי ששת ימים עשה ה' כו“.

כלומר, זכרון יום השבת תוכנו הוא לזכור תמיד שהקב"ה ברא את העולם והוא מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית, וממילא מובן שזכרון זה מביא לידי הכרה והרגשה שהקב"ה הוא השליט, „בעל-הבית“ בעולם ובכל אשר בו.

אך עמלק, ענינו הוא – בלשון הידועה²⁹ – „יודע את רבונו ומתכוין למרוד בו“; כלומר, לא זו בלבד שהוא יודע על-דבר מציאות האלקות, הנה עוד זאת – הוא יודע שהקב"ה הוא „רבונו“, שולט ומושל עליו ועל העולם, ואעפ"כ „מכוין למרוד בו“; כל כוונתו ופעולתו הן למרוד באלקות ולשלול את שליטתו של הקב"ה.

וממילא, כיון שנדרשת מישראל זכירת עמלק, הנה אף שהמכוון בזה הוא שלילת ענינו של עמלק – וכמו בפשוטם של דברים, שתכלית „זכור את אשר עשה“ היא „תמחה את זכר

(27) רמב"ן יתרו שם.

(28) מצוה לא.

(29) ת"כ בחוקותי כו, יד (הובא בפרש"י שם).

רש"י נח י, ט. לך יג, יג. – בהנ"ל לא נאמר זה על עמלק, אבל בכ"מ בדא"ח מבואר זה על עמלק. ובדרמ"צ (יג, ב. צה, א) אר"ל עליו יודע כו. ועד"ז בדה"ז זכור תרסה"ה רפ"ג.

(30) ראה חינוך כאן (מצוה תרג) בהטעם דנשים פטורות מזכרון עמלק. וראה לשון הרמב"ם בסהמ"צ (מ"ע קפט). וראה ביאור הרי"פ לרס"ג (מ"ע נט) לדעת הבה"ג וסיעתו הדוכירה הוא חלק ממצות מחי.

(31) וראה לקו"ש ח"ד ע' 86 ואילך ביאור התמי' איך אפשר למחות זכרון של עמלק בשעה שנצטווינו זכור את אשר עשה לך עמלק.

(32) להעיר מדיני ברכת חומץ – או"ח סר"ב ור"ד. ובברה"נ פ"ו ס"ב וד'.

(33) יומא פא, ב. וראה ברכות ה, ב.

(34) כדמוכח גם מברכת חומץ, מפני שנשתנה לקילקולו (שוע"ע אדה"ז או"ח סי' רד ס"ב. ברה"ג

יחד זכירת עמלק וזכירת יום השבת היא לפי ששתיהן הן ענין של „כוס” – כלי קיבול לקלוט על-ידו את גילוי הקדושה והאלקות, כי גם עמלק יש לו שורש בקדושה, כנ”ל, אלא שאעפ”כ „לא דומה .. זכור לשמור ולקדש .. וזה זכור לעונש”, היינו שגילוי האלקות שבזכירת שבת הוא בה עצמה: „זכור לשמור ולקדש את יום השבת” – ה”זכור” גופא פועל את הקדושה, את הגילוי של אחדות ה’; ואילו גילוי האלקות שעל-ידי זכירת עמלק נפעל דוקא על-ידי „זכור לעונש”⁴⁰, על-ידי ביטוש וביטול התנועה של „מכוין למרוד בו”⁴¹.

ואזי מתגלה ה”כוס של חומץ” – שגם „חומץ” הוא דבר המשיב (מגלה) את הנפש, לפי שדוקא על-ידי זכירת עמלק מתגלה שגם ענינו של עמלק בא (דוקא) מצד כח הבלי-גבול שבאלקות⁴².

ויסוד הדברים הוא בהתאם לביאור רבינו הזקן בתניא⁴³, שיש למעלה „שני מיני נחת רוח”, כשם שבמטעמים גשמיים „יש שני מיני מעדנים, אחד ממאכלים ערבים ומתוקים, והשני

שהיסס לחומץ הוא לא כמציאות בפני עצמה, אלא כדבר הבא מן היין.

ופירוש הדבר בפנימיות הענינים: גם לעמלק (חומץ) יש שורש בקדושה. כלומר, זה גופא שיכולה להיות מציאות של „מכוין למרוד בו” בשעה שהאמת היא „אין עוד מלבדו”, הרי זה מצד כחו של הקב”ה³⁵ שהוא כלי-כול. אלא שגילוי השרש האלקי של עמלק³⁶ בא על-ידי ביטול ומחיית המציאות של „מכוין למרוד בו” שבעמלק – אז מתגלה שרשו הפנימי, שגם סוג מציאות ה”מכוין למרוד בו” אינו סתירה לאלקות³⁷.

ויומתק זה – ובהתאם לכלל³⁸, כל דאסר לן רחמנא שרא לן כוותיה” – במה שמצינו מעין זה, להבדיל, בצד הקדושה: קא נויפלגיי³⁹ במתיבתא דרקייע כו’ הקב”ה אומר כו’ מתיבתא דרקייע אמרי כו’.

וזהו שאמר משה רבינו „לא דומה כוס של קונדיטון לכוס של חומץ זה כוס וזה כוס כו’”: האפשרות שישכנו

שם ס”ב). וראה דמאי פ”א מ”א (רע”ב שם). פסחים מב, ב.

35) להעיר מסנהדרין (סו, ב. חולין ז, ב) אין עוד מלבדו אפילו כשפים (שמכישין כחו שלמעלה). ובני עמלק מכשפין היו (פרש”י בשלח יז, ט בסופו).

36) ולהעיר שאף ראשית גויים עמלק ואחריתו עדי אובד (ולא כשאר אומות), מ”מ מבני בניו של המן (עמלק) למדו תורה ברבים (הובא ונתבאר בד”ה ראשית גוים תר”פ וראה ד”ה זכור תרס”ה פ”ו).

37) ראה עד”ו לקו”ש ח”ה ע’ 66 ואילך ההערה 79 שם.

38) חולין קט, ב.

39) ב”מ פו, א. נתבאר בלקו”ת תזריע כב,

ג ואילך.

40) להעיר מד”ה זכור שם (ושם ספ”ז. רד”ה ראשית גוים שם): „דאיבדו זהו תיקונו”.

41) ראה ד”ה והי’ כאשר ירים תר”פ פ”ד דבקליפת עמלק מאחר שאינו לתאוו כו’ ומאיר בו אור השכל הרי מצד זה בנקל יותר לבטלו מהז’ אומות – ז’ מדות רעות.

42) עפ”ז יומתק המשך להתחלת הענין בפדר”א „אחר ארבעים שנה רצה משה להזכיר לישראל .. וזכרים אתם שאמרתם במדבר היש ה’ בקרבנו אם אין אלא אמר משה כו’ אני אומר להם מעשה עמלק”. שכונתו בזכירת מעשה עמלק ה’ להזכירם על אלקות כו’.

43) פכ”ז.

— תנועה שהיא (בדקות על-כל-פנים, מחוי במחוג 47 כו') מרידה בקב"ה.

ומאידיך: אפילו כאשר נדמה ליהודי שנפל והגיע למצב ירוד כל-כך, עד לבחינת עמלק, אסור לו להתיימש, ועליו לדעת שמאחר שגם עמלק יש לו שרש בקדושה, ביכלתו לעשות ממנו „כוס של חומץ“ המשיב את הנפש — וכיתרון האור מתוך החשך⁴⁸. וממילא גם לו אמורה ההוראה, שאף הוא יכול להשכין בלבו לא רק את זכירת עמלק („זכור לעונש“), אלא ביחד עמה גם את קיום „זכור לשמור ולקדש את יום השבת“ — בדרגת קודש לה' — ויתירה מזו: לקדש בעצמו את יום השבת, יתר על מה ששבת מקדשא וקיימא⁴⁹.

(משיחות ש"פ תצוה, פ' זכור, תשל"ב)

(47) ראה חגיגה ה, ב.

(48) ובזה מעלה יתירה וע"ד מש"כ בזהר (ח"ב סז, ב. סח, א) דרק לאחר שבא יתרו — כומר לע"ז (מכילתא ר"פ יתרו. שמו"ר פ"א, לב) ואמר עתה ידעתי כי גדול ה' מכל האלקים „לבתר יהב אורייתא בשלימו“. ולהעיר דמה שמועה שמע ובא — מלחמת עמלק (מכילתא ופרש"י ר"פ יתרו. זבחים קטז, א). וראה אוה"ת פרשתנו ע' תתריח. (49) ראה ברכות מט, א. ביצה יז, א. נתבאר בתו"א סט, ג ואילך. אוה"ת בהר ע' תריא ואילך. ד"ה את שבתותי היש"ת.

מדברים חריפים או חמוצים, רק שהם מתובלים ומתוקנים היטב עד שנעשו מעדנים להשיב את הנפש. וזהו שאמר הכתוב⁴⁴ כל פעל ה' למענהו וגם רשע ליום רעה, פירוש (ש„כל פעל . . וגם רשע“ — הנה אף זאת „פעל ה'“, כדי) שישוב מרשעו ויעשה הרע שלו יום ואור למעלה“.

226

ו. ומכאן למדנו הוראה לכל יהודי בעבודתו, ובשני הקצוות:

כאשר יהודי נמצא במדרגה נעלית, בדרגת יום השבת⁴⁵, שהוא קודש לה', עלול הוא לחשוב שאין הוא זקוק לכל זהירות, להיותו בבחינת קודש, בלי כל עסק ומגע עם עובדין דחול⁴⁶. ועל כך באה ההוראה, שביחד עם השבת צריכה להיות זכירת עמלק, כי מאחר שעמלק יש לו שרש בקדושה, הרי אפילו כאשר אדם נמצא במעמד ומצב נעלה יותר, נדרשת ממנו זהירות יתירה שלא תשפיע עליו קליפת עמלק

(44) משלי טז, ד.

(45) ולהעיר דת"ח נקרא שבת (זח"ג כט, א).

(46) ויתרה מזה — הם אסורין בשבת (ראה

שו"ע אדה"ז ר"ס שת. שם שש"ו סי"ח. ששכ"ד ס"ב).

